

Slovenski dom

Štev. 78.

V Ljubljani, četrtek 7. aprila 1938.

Leto III.

Napori rdeče španske vlade za zadnjo obrambo

Barcelona, 7. aprila. AA. (Havas.) Včeraj je bila seja nove Negrinove vlade. Po končani seji je vlada izdala deklaracijo, v kateri poziva vse Špance, boreče se na fronti, in tiste, ki so za fronto na rdečem ozemlju, da naj boj nadaljujejo, da naj se ne uklonijo in da naj imajo zmerom pred očmi cilj: neodvisnost Španije. V drugem delu pravi deklaracija, da bo vlada najodločneje nastopila proti vsem izdajalcem-saboterjem in strahopetcem. Na koncu izreka vlada priznanje vojakom, ki se bore na fronti z istim navdušenjem kakor prej.

London, 7. aprila. AA. (Havas.) Španski veleposlanik Azkarate je izročil noto španske vlade, v kateri stoji zahteva, da se rdeči vladi omogoči preskrba orožja. Noto zdaj pretresajo merodajni krogi zunanjega ministrstva. V angleških diplomatskih krogih trdijo, da je zelo malo upanja na to, da bi angleška vlada odstopila od svojega stališča, ki ga je zavzela že pred začetkom španske državljanske vojne in ki ga je angleški ministrski predsednik Chamberlain označil za zadnje debate v angleškem spodnjem domu.

Barcelona, 6. aprila. AA. (Havas.) Glavni odbor komunistične stranke je izdal poročilo, v katerem pravi, da brez slehernih pridržkov odobrava terosno vlado in nje spremenitev iz vlade republikanske v vlado vojne in narodne sloge. Komunistična stranka poziva na splošno mobilizacijo vsega naroda, da se bo mogel upreti sovražnim četam.

London, 7. aprila. AA. (DNB.) Po nekem uradnem poročilu je včeraj obiskalo zastopstvo strokovnih organizacij zunanjega ministra Halifaxa in zahtevalo, da naj odpravi prepoved izvoza orožja iz Anglije v sovjetsko Španijo.

Napredovanje Francove vojske

Saragosa, 7. apr. o. Najsevernejši oddelki nacionalistične vojske so v svojem prodiranju pod Pireneji zasedli vse kraje okrog Trempa, predvsem liste predelne, kjer so ogromna umetna jezera, ki dajejo vodo za velike elektrarne v Trempu. S tem so nacionalisti preprečili, da bi vladna vojska razstrelila jezove in povzročila v katalonški nižini poplavo. Nacionalisti so s tem dobili v roke ogromne elektrarne, ki dovajajo tok polovici vse katalonske industrije in prestolnici sami.

Oddelki, ki prodirajo od Leride proti Barceloni, so zavzeli noči Balaguer, kjer je vozlišče važnih električnih vodov za Barcelono in ostalo Katalonijo. Tako da Franco zdaj lahko vzame razsvetljavo vsej pokrajini.

Na jugu so včeraj divjali ljudi boji v gorah pri Tortosi.

Na bojišču pri Guadalajari so nacionalisti precej napredovali.

Krvavi boji so bili med legionarji in najboljšimi nasprotnimi četami na 1 km dolgi fronti od desnega brega Ebra do skrajnih obronkov Sierre, de Montenegro. Prostovoljske čete počasi prodirajo in uničujejo sovražni odpor.

Angleži posredujejo, a ne bodo dali pomoči

London 7. aprila. AA. (Reuter) Angleška vlada je naročila svojemu poslaniku v Barceloni in svojemu agentu v Burgos, da sporoči vladi v Barceloni kakor tudi nacionalistični vladi, da se Velika Britanija iskreno nadeja, da ne bo prišlo do maščevanja nad političnimi jetniki in talci v primeri ponovnega nacionalističnega napredovanja v Kataloniji.

London 7. aprila. AA. Državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Butler je v spodnji zbornici zanimal vesti o pošiljanju nemških in italijanskih čet ter vojnega materiala v nacionalistično Španijo. Nato je poudaril, da se hoče angleška vlada trdno držati svojih sklepov o nevmešavanju.

Vesti 7. aprila

Vse organizacije nemških Judov, ki so po nedavni odredbi notranjega ministrstva izgubile javnopravni značaj, bodo odslej podvržene plačilu davkov in taks, kakršne so določene za zasebne družbe.

Za novega madžarskega notranjega ministra bo najbrž že v kratkem imenovan predsednik poslanske zbornice Aleksander Stranjevsky, ki je bil notranji minister v vladi generala Gömbösa. Mož je voditelj desničarjev v vladni stranki.

Priključitev Avstrije k Nemčiji so včeraj priznale tudi Združene države s posebno izjavo, v kateri pravijo, da s tem priznavajo dovršeno dejstvo, ki ga ni mogoče spremeniti, in upajo, da bo Velika Nemčija vzela nase obveznosti posojil, ki so jih Amerikanci dali bivši Avstriji. Ta posojila znašajo čez sto milijonov dolarjev.

Nad 300.000 japonskih vojakov je padlo na kitajskih bojiščih od začetka vojne do zdaj, če naj verjamemo kitajskim poročilom.

25 bark, naloženih s premogom, se je ob zadnjih viharjih potopilo v severnem Jadranskem morju ob ustju reke Po.

Skupina angleških študentov je prišla v Nemčijo in bo obiskala vsa večja mesta. Studentje bodo gostje narodnosocialističnih mladinskih organizacij.

Sovjeti dolže tečajnega raziskovalca profesorja Schmidta, katerega so pred kratkim proglasili za narodnega junaka, da je s sabotažo povzročil potop ledolomilcev »Maligina«, »Sjedova« in »Sadkac«, na katerih je bilo vsega skupaj 200 mornarjev. Schmidt bo najbrž postavljen pred sodišče.

Veliko gibanje za splošno stavko se je začelo v Franciji na pobudo socialistične in komunistične stranke, ki hočeta s tem pritiskati na predsednika republike, da bi preprečil padeč Blumove vlade in sestavo narodnega kabineta.

Sedanja egiptovska vlada ima po volitvah v zbornici šibko večino. Razpolaga s 135 poslanci od 264.

Zelje za poglobitev prijateljskih stikov med Poljsko in Romunijo sta si brzojavno poslala poljski zunanji minister Beck in romunski Petrescu Comnen.

Belgijski proračun izkazuje 18 milijard frankov primanjkljaja, ki ga bodo krili z varčevanjem in pa z novimi davki.

21 letnico vstopa USA v svetovno vojno so praznovali včeraj po vsej Ameriki. Razne protivojne organizacije so za to priliko izdale razglase proti vojni.

Veliko čistilnico za petroleje je sklenila zgraditi angleška vlada v Haifi na severu palestinske obale, da bodo tam predelavali nafto, ki prihaja po cevovodih iz Iraka.

Tiskovni sporazum med Nemčijo in Poljsko so včeraj sklenili. Poljsko-nemška tiskovna pogodba v Varšavi so se končala z uspehom in bodo omogočila popolno in stvarno izvedbo tiskovnega sporazuma, ki sta ga obe državi podpisali pred časom. Sporazum se nanaša tudi na manjšinski tisk.

50.000 holandskih goldinarjev za podporo trepeti Kitajski je poslala Zvezi narodov holandska vlada. Denar bodo porabili za nakup zdravstvenih potrebščin.

Slovence na Koroškem bo varovala velika Nemčija, ki živi v prijateljstvu s svojo sosedo Jugoslavijo. Zato so tudi koroški Slovenci navdušeno pozdravili Hitlerja v Celovcu. Tako piše osrednje glasilo narodnega socializma »Völkischer Beobachter«.

Madžarska bo najbrž sklenila z Romunijo pogodbo o nenapadanju. Tako razlagajo nenadni prihod madžarskega poslanika iz Bukarešte v Budimpešto.

Pri glasovanju za izredna finančna pooblastila Blumovi vladi, ki zahteva 36 milijard frankov novih kreditov, je v poslanski zbornici glasovalo za vlado 311 poslancev, 249 proti njej, 42 pa se jih je vzdržalo. Napovedujejo pa, da bo vladni načrt brezpopolno propadel v senatu, ki je mišljenja, da vodi takoj gospodarska politika, kakršno uvaja ljudska fronta, k novemu razvrednotenju francoskega denarja.

Republika Čile bo izstopila iz Zveze narodov, če ne bodo na majskih sejah v ženevi razpravljali o predlogu za preosnovo ZN, ki ga je čilska vlada pred precej časom vložila.

Zunanji ministri severnoevropskih držav so po seji v Oslu govorili v norveškem radiu o prijateljskih zvezah, mad Dansko, Švedsko, Norveško in Finsko.

Voditelj belgijskih revizov Degrelle je imel v Londonu zaupen sestanek s poglavarjem angleških fašistov Oswaldom Mosleyem.

Francoski zunanji minister Boncour se je s francoskimi poslaniki v Varšavi, Pragi, Moskvi in Bukarešti porazgovoril o notranje-političnem položaju v vzhodnoevropskih državah, ki imajo še prijateljske zveze s Francijo.

Sovjetska vlada je odpoklicala svojega poslanika v Sofiji, Razkolnikova. Najbrž ga bodo postavili pred sodišče v procesu proti diplomatom, ki ga državni tožilec Višinski pripravlja zdaj.

Amerika je v marcu izvozila za tri in pol milijona dolarjev orožja. Največ orožja so kupile v USA Sovjetska Rusija, Kanada in Japonska.

Teden kolonialne propagande se je začel danes po vsej Poljski. Prireja ga Poljska pomorska in kolonialna zveza. Teden ima namen povdariti pravico Poljske do prekomorskih posestev.

Tretja tiskovna konferenca Balkanske zveze se je začela danes v Carigradu. Udeležujejo se je v večjem številu tudi zastopniki jugoslovanskega časopisa.

Nadvojvoda Oton Habsburški se ni ponesrečil z avtomobilom blizu francoskega kopališča Nice, kakor so poročali nekateri listi, marveč se mudi zdaj v Bruslju. Tako se glasi uradna vest iz habsburške rodbine.

Argentina se letos ne bo udeležila tekem za svetovno nogometno prvenstvo, ker ne more postaviti mostova, ki bi lahko računalo na kak znatnejši uspeh.

Nova borza za blago so slavnostno odprli včeraj v Pragi. Borza je urejena po najmodernejših načelih.

Madžarska bo začela urejati judovsko vprašanje

Budimpešta, 7. aprila. AA. (DNB.) Po pisanju listov misli madžarska vlada ob enem s proračunom parlamentu predložiti še dva zakonska predloga, ki bi vladi zagotovila polnomočja za izvajanje nekoga delovnega načrta. Na včerašnji vladni seji so že govorili o teh pooblastilih in sicer predvsem o pobiranju davka na kapital. Sprejeli so tudi sklep o razpisu notranjega posojila v višini 400 milijonov pengov in o sestavi odbora 33 članov, ki naj izvajajo in pripravijo te prenosne. Sprejet je bil tudi končni sklep o ureditvi židovskega vprašanja. Kot uvod v urejanje judovskega vprašanja je madžarska vlada včeraj prepovedala klanje živine po judovskih obrednih predpisih ter določila, da je treba odslej vsi živino pred zakolom omamiti, da se ne bi mučila, ko ji odteka kri.

Nov sovjetski diplomat v nemilosti

Moskva, 7. aprila. AA. (DNB.) Uradno poročajo, da je sovjetski poslanik v Tokiu odpoklican. Vzroki niso znani, toda nihče ne dvomi, da čaka poslanika enaka usoda kakor toliko njegovih tovaršev. Znano je, da so zadnje leto aretirali in ustrelili, ali pa je izginilo, 17 sovjetskih diplomatov, vseh poslanikov v tujini pa ima Rusija 31. Razkolnikov je bil prej sovjetski poslanik v Revalu in Kodanju.

Velika kupčija na Kitajskem

Hongkong, 6. aprila. AA. (Reuter.) Izvršil se je največji finančni posel, kar jih pozna kitajska zgodovina. Ameriški finančnik in bivši diplomatski zastopnik v Tiencinu, William Hunt, je izjavil, da je kupil za ceno, ki še ni znana, vse imetje kitajske paroplovne družbe, ki pripada kitajski vladi in šteje 44 ladij. Dalje je odkupil tobačno družbo Nanning z vsemi njenimi podjetji in z vsi njeno lastnino. Ustanovila se je nova britansko-ameriška družba, registrirana v Delawaru, ki bo v bodoče vodila obe podjetji.

Vesti iz Belgrada

Belgrad, 7. aprila. m. Hčerka Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla in kneginje Olge princesa Elizabeta praznuje danes rojstni dan. Dveletnico rojstnega dne bodo proslavili v Belem dvoru in družinskem krogu.

Belgrad, 7. aprila. m. Snoči se je v Belgrad vrnil s svojega potovanja po Dalmaciji, Bosni in Hercegovini predsednik vlade dr. Milan Stojadinović. Z njim so se vrnil tudi vsi ministri, ki so ga spremljali na njegovem potovanju.

Maurovi Hani, 7. aprila. m. Požar, ki je izbruhnil v vasi Nikiforov, je upepelil 23 hiš. Škodo cenijo na en milijon dinarjev.

Belgrad, 7. aprila. m. Včeraj popoldne je priletelo na zemunsko letališče Bayrovo letalo. To letalo je bilo zgrajeno samo za prenašanje zdravih iz Nemčije v oddaljene kraje. S seboj lahko pelje do 2000 kg blaga. V letalu je prostora tudi za štiri do pet ljudi, ki se njihovi sedeži dajo spremeniti v udobna ležišča. Nemške letalce je na zemunskem letališču sprejel nemški poslanik v Belgradu Viktor von Heeren, generalni konzul in zastopnik nemške Luftthase Neuhausen. Pred pristankom je letalo naredilo trikrat krog nad Avalo ter na ta način izkazalo čast Nezanemu vojaku.

Po konferenci zun. ministrov Švedske, Norveške, Finske in Danske

Severne države se pripravljajo na bodočo vojno

Oslu, 7. aprila. AA. Havas. Zaključno uradno poročilo o sestanku med zunanjimi ministri Švedske, Norveške, Danske in Finske pravi, da so ministri izmenjali med seboj stališča o političnem položaju v svetu. Soglasno so ugotovili, da se morajo severne države držati ob strani pri vseh zvezah valesil, ki bi se mogle oblikovati v Evropi za primer vojne. Ministri bodo storili vse, da severne države ne bi bile zapletene v vojno. Ministri so tudi izjavili, da bi bilo želeno, da se naj začne takoj gospodarska pogajanja med njihovimi državami, da bi tako organizirali gospodarsko samopomoč severnih držav ob vojni. Ministri so se sporazumeli, da bodo svojim vladam predlagali, da naj se sprejmejo slične odredbe o nevtralnosti teh

Navdušen sprejem dr. Stojadinovića v severni Srbiji

Valjevo 7. aprila. Ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović je včeraj prispel na polje iz Sarajeva v Valjevo. V njegovem spremstvu so bili ministri za gradbo Dobrivoj Stošović, minister brez listine Niko Novaković in šef kabineta v zunanjem ministrstvu dr. Dragan Protić. Na željo strankinih prijateljev se je predsednik vlade vrnil v Valjevo, kjer ga je sprejela velika množica ljudstva ter mu priradila viharne manifestacije. V Valjevu je bila prijateljska konferenca strankinih voditeljev, nakar je bila prirejena malica, katere se je poleg več prijateljev stranke udeležil tudi predsednik kraljevske vlade dr. Milan Stojadinović. Valjevski župan Aleksa Tomić je predsednika vlade pozdravil s toplimi besedami. Pozdrave je izrekel tudi predsednik okrajnega sodišča Samokresović, za njim pa še nekateri odborniki krajevnega odbora JRZ. Vsem govornikom se je predsednik vlade zahvalil v kratkih in toplih besedah.

Včeraj dopoldne je predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović na prošnjo svojih prijateljev prisostvoval s spremstvom shodu v Užicah. Velikanska množica, ki se je udeležila shoda, je viharno pozdravila prihod predsednika vlade in mu priradila spontane ovacije. Pri prihodu so

predsednika pozdravili užički župan, predsednik krajevnih organizacij JRZ. Predsednik se je zahvalil za pozdrave in obujal spomine iz mladosti, ko je hodil v užičko gimnazijo. Z nekaj besedami se je zahvalil za prisrčni sprejem, ki so mu ga priradili. Iz Užice se je predsednik vlade odpeljal z ministri in s spremstvom med navdušenim pozdravljanjem velike množice v Kosijerici.

Predsednika vlade dr. Stojadinovića, ministre in drugo spremstvo, ki so se mu pridružili še senator Zaharič in poslanec Sveta Stanković, Milivoje Rajaković in Kuzeljević, je sprejela v Kosjericu velika množica z županom Miloševićem in predsednikom krajevnega odbora JRZ Tomićem na čelu. Ko je predsednik s spremstvom krenil med gostim špalirjem, ga je ljudstvo navdušeno pozdravljalo. Predsednik je dal roko kmetom in z vsakim spregovoril nekaj besed. Viharno pozdravljen je predsednik nato odšel s svojim spremstvom v Retečo, kjer ga je zbrano ljudstvo prav toplo in viharno pozdravilo ter sprejelo z zastavami in streljanjem iz možnarjev. Po kosilu, ki ga je priradil predsedniku vlade in njegovemu spremstvu na čast Jakša Tomić, se je predsednik vlade odpeljal s svojim spremstvom čez Valjevo v Beograd.

Določbe bavarskih škofov za nemški plebiscit

Augsburg, 7. aprila. AA. DNB. Škofijski ordinariat je objavil, da so bavarski škofje ukazali katoliškim duhovnikom, da naj po vseh cerkvah zvone vsi zvonovi v soboto zvečer, 9. aprila, po manifestacijah in Hitlerjevem govoru na Dunaju. Tako so se bavarski škofje izrekli za svetovnozdovinski pomen 10. aprila in svečano povabili svoje vernike, da naj molijo za blagostanje nemške države in srečo svojega vodje, kakor tudi za srečno in mirno sodelovanje med cerkvo in državo.

Bodočnost avstrijskega kmeta

Wels 7. aprila. AA. DNB: Minister Darre je imel včeraj svoj prvi govor na avstrijskem ozemlju v tukajšnji telovadni dvorani. Govoril je večinoma pred kmeti in izjavil, da govori vsemu avstrijskemu kmečkemu stanu. Ne misli odvzeti avstrijskemu kmetu njegovih posebnih lastnosti in navad. Toda judovstvo je treba čimprej izključiti iz prehrane naroda. Darre je zaključil svoj govor z besedami, da bodo vsi zakoni v novi pokrajini Nemčije, Avstriji, izvedeni tako, da ne bodo strogi za avstrijske kmete.

Nemška skrb za Avstrijo

Berlin 7. aprila. AA. (Havas.) Namestnik dr. Seyas-Inquart, ki je danes popoldne z letalom priletel v Berlin, se je dopoldne razgovarjal z Rudolfom Hessom, Hitlerjevim namestnikom, zatem pa še z Göringom in Göbbelom.

Vlada Nemčije je dovolila pokrajinskemu voditelju Birekelu vsoto 3 milijonov mark. To vsoto naj porabi za pomoč bednim, posebno na Tirolskem.

Nemška vlada je nakazala 11 milijonov šilingov kot podporo vojnim invalidom in vojnim sirotam. Ta denar bodo začeli deliti še ta mesec vsem potrebnim.

Vrhovni nadzornik za nemške ceste dr. Todt je v nagovoru, ki ga je imel pred delavci v Steyru dejal, da bodo danes zasadili prvo lopato za dela pri veliki avtomobilski cesti iz Salzburga na Dunaj.

Do 10. aprila bo odšlo iz Avstrije v Nemčijo vsega skupaj 80 posebnih vlakov, ki bodo prepeljali na rejo v nemške kraje 40.000 avstrijskih otrok.

Motorizirani oddelki avstrijskega orožništva dele po naredbi prehranjevalnega ministrstva vsak dan toplo hrano po dunajskih najrevnejših predmestjih.

Dunajski nadškof Inntizer pri sv. očetu

Rim, 7. aprila. AA. (Reuter) Kardinal Inntizer se je včeraj dopoldne ponovno sestal s kardinalom državnim tajnikom Pacelijem. Nato je bil kardinal sprejet pri sv. očetu in se je več ko 1 uro pogovarjal s papežem. V njegovem spremstvu je bil tudi državni tajnik msgr. Pacelli. To je zbudilo pozornost, ker sprejema sv. oče kardinale in škofe navadno same v avdienci. Preden ga je sprejel sv. oče, se je kardinal razgovarjal 45 minut z msgr. Pacelijem.

Govore, da je Inntizerjev obisk v zvezi z novim poskusom za pomiritev med Vatikanom in nemško vlado.

Vatikanski krogi so glede razgovora med kardinalom Pacelijem in Inntizerjem in glede sprejema Inntizera pri papežu skrajno zapeti, poudarjajo pa, da gre za velevažne zadeve.

Kardinal Inntizer je včeraj popoldne odpotoval v Avstrijo. Pred odhodom iz Rima na Dunaj je dunajski kardinal in nadškof dr. Inntizer izjavil uredniku »Observatora Romana«:

»V svoji izjavi niso avstrijski škofje imeli namena, da bi kakorkoli žrtvovali cerkvene pravice. To izjavo so dali zato, da se razčistijo misli, katerih razčiščenje je zmerom potrebno za medsebojno razumevanje.

(Reuter) Po brzojavki z Dunaja pride v kratkem na Dunaj berlinski apostolski nuncij.

Belgrad, 7. aprila. m. Odbor Jugoslovanske nogometne zveze je na svoji zadnji seji določil sodnike za nedeljske prvenstvene tekme. Tekmo med Hajdukom in Ljubljano v Splitu bo sodil Ivan Ružič. Kazenski odbor pa je kaznoval igralca Ljubljane Bonclja in mu prepovedal igranje 14 dni. Ker pa za nedeljo ta kazen že poteče, bo Bonclj v Splitu že lahko nastopil.

Stara ženska opeharjena za 240.000 din

Spekulant obsojen na 2 leti robije

Ljubljana, 7. aprila.

Mali kazenski senat ljubljanskega sodišča se kmalu ni obravnaval tako rafiniranih, pretkanih in zviti mahinacij iz napol poslovnega sveta kakor se je to primerilo včeraj. Obravnava se je pričela že ob 8.30 in je trajala zaslišanje obtoženice tja do 11.30. Nato je bila obravnava prekinjena in se je nadaljevala ob 17, končala pozno v noč. Ta obravnava je podala marsikako zanimivost, kako skušajo razni posredovalci zaslužiti čedne denarce in kako skušajo tam doli »mazati«. Pred senat je stopil eleganten, 45 leten Ivan Stražar, po prvotnem poklicu zidarski mojster iz Kamnika. Svoj poklic je opustil in se je raje lotil raznih posredovalnih poslov. Ta mož je bil vseh vidna osebnost na Miklošičevi cesti, toda od julija lani je nekam izginil. Bil je nekaj mesecev v preiskovalnem zaporu, nato pa se je umaknil v zatišje. Pojavil se je te dni v Ljubljani.

Obitne prevare

Mali kazenski senat, ki je sodil Ivana Stražarja, drugače že sivolosata možakarja, so tvorili gg s. o. s. Rajko Lederhas kot predsednik ter kot sodosodnik Ivan Brelih in Fran Kovač. Dr. tožilec dr. Fellaher je Ivana Stražarja v kratki obtožnici obtožil najprej zločinstva obrtoma izvrševane prevare, ko je v letih od 1928. naprej izvalil od 60-letne ženske Josipine Pirševe v Kamniku do 240.000 din in dalje prestopka utaje, ko je jeseni 1936. prejel na Jeseniah od Terezije Vidičeve hranilno knjižico, da jo v Belgradu vnoveči, a je denar 2657 din za sebe pridržal, odnosno je knjižico prodal v Ljubljani.

Trdovraten, kompliciran zagovor

Ivan Stražar so je trdovratno zagovarjal, venomer je zatrjeval, da je vodil vse posle in transakcije v redu. Zadeve so bile zelo komplicirane. V Belgradu je posredoval pri raznih odličnih gospodih za neko ljubljansko gradbeno podjetje. To podjetje je pred 12 leti gradilo v Belgradu tovarno sladkorna družbe »Sečeračan«. Pozneje je nastal v tovarni požar, ki je uničil samo stroje, a so takrat belgradski listi na dolgo in široko opisovali ta požar. Podjetje je bilo angažirano pri tovarni še za 2 in pol milijona dinarjev. Obtoženec je nastopal za podjetje kot posredovalec in sam zatrjuje, da se mu je posrečilo, da je za podjetje zavaroval glede terjatve vrstni red ali kakor tam doli pravijo »rang«. Podjetje je dobilo pozneje 16. junija 1935 izplačanih 1.850.000 din. Tovarna sladkorna je namreč prišla v konkurz. Obtoženec je na dolgo in široko pripovedoval, kako je moral pri raznih osebah posredovati.

Zastopnik Pirševe dr. L. C. Oblak: »Če ste mazali, torej povejte imena! Obtoženec odločno: »Odklanjam. Ne povem imen. Mazal sem, toda nočem izdati.« Predsednik: »Zakaj niste tega, da ste mazali, povedali družbi?« Obtoženec: »Sem upal, da se bo vse lepo končalo. Mali ljudje so bili. Računal sem, da bom prejel veliko nagrado za intervencijo in bom tako lahko plačal Piršev.« Ta reva, 60 letna ženska, mu je dajala denar od leta 1928 naprej do 1932. Nato pa še pozneje od 1935 naprej. Farbal jo je vedno, da bo prejel veliko nagrado. Ženska mu je dala ves prihranjen denar, nato pa se je še tako zadovoljila, da ji je bila hiša v Kamniku prodana. Ta zadeva pa tvori tudi poglavje zase. Gradbeno podjetje navaja, da je izplačalo v teku let obtoženemu do 516.000 din. Obtoženec sam je priznal, da je prejel okoli 400.000 din. Glede slučaja Terezije Vidičeve je obtoženec mehko priznal, rekoč: »Priznam, da sem prejel od nje hranilno knjižico, pa sem jo v Ljubljani prodal.« Obtoženec se je posluževal tudi prav tude metode. Obehta žrtvama je grozil, da ju bo ovdnil državnemu tožilstvu.

Dr. J. C. Oblak je med obravnavo predložil pismo, v katerem je obtoženec zahteval od Pirševe, da naj mu takoj pošlje v Belgrad večji znesek, ker rabi denar, da si kupi črno obleko. Pride v advičeno k ministrskemu predsedniku in da se za vso zadevo zanimata tudi dva generala. Glavno oškodovanko je tolažil z najrazličnejšimi izgovori, nazadnje pa ji je grozil z državnim tožilstvom in če ne da več denarja, bo zadeva propadla. Ni imel pri tem nobenega zlobnega namena.

Glavna žrtev pred sodniki

Na popoldanski obravnavi je bila zaslišana glavna žrtev, Josipina Pirševa, ki je z globoko žalostjo pripovedovala svojo zgodbo. Za Stražarja je celo pri posojilnicah in drugod najemala posojila. Vse samo za Stražarja! Njena hiša je bila na dražbi prodana za 280.000 din. Ostalo ji je 52 tisoč din, da si je nato kupila borno hišico. Vedno

ga je zalagala z denarjem. Točno je vse zapisala od leta 1928. Ker se je bala za svoj denar, mu je posojevala še naprej. Govoril ji je, da bo dobil veliko nagrado. Ko jo prejme, bo vsem dobro. Stražar je pri njej stanoval. Tako do leta 1932. Neko noč pa je izginil. Noč ga je vzela. Pravil ji je, da je proti podjetju vložil tožbo za 195.000 din in da bo njej takoj odstopil 100.000 din. Odvetnik dr. Potokar je res vložil zadevno tožbo, ki pa je bila pozneje umaknjena.

Zaslišani sta bili še dve priči in nato so bili čitani razni protokoli vseh v preiskavi zaslišanih prič. Dr. I. C. Oblak je v imenu glavne žrtve kratko navedel odškodninske zahteve. Zahteva najprej odškodnino 193.780 din, manj 5000 din, dalje pa še drugi znesek 16.900 din. Državni tožilec dr. Fellaher je predlagal obsodbo po obtožbi. Branilec ex offo dr. Schley je predlaga za oprostilno sodbo.

Kmalu po 22. uri je bila razglašena sodba. Ivan Stražar je bil obsojen zaradi zločinstva obrtne prevare v obliki prevar na 2 leti robije in v izgubo častnih državljanških pravic za 8 let. — Preiskovalni zapor dveh mesecev se mu vstejeje v kazen. Branilec je takoj prijavil revizijo in priziv. Drž. tožilec pa priziv zaradi prenizke kazni. Obtoženec je kratko ponovil: »Nisem kriv.«

Težave okrog kamniškega mamuta

Ljubljana, 6. aprila.

To imajo zdaj dela naši prijatelji Kamničani! Izkopavanje mamutovega okostja jim nudi toliko snovi za vnete in živahne debate, da so na vse drugo pozabili. Še celo tisti, ki so sestavljali vsak dan računске tablice, koliko bo mesto na škodi s priključitvijo okoliških kmečkih občin, so veseli, da je vstal iz svojega tisočletnega groba orjaški mamut in potisnil v ozadje obrabljene debate o izgubljenem meščanskem značaju Kamnika. Zdaj celo hvalijo srečno okolnost, da so Nevlje, kjer je bil najden slavni mamut, priključene Kamniku. Pomislite, če ne bi bilo prekomasacije, bi bil mamut najden v neveljski občini, zdaj pa leži njegov grob na področju kamniške občine. In imenoval bi se neveljski mamut namesto kamniškega mamuta in neveljska občina bi pobrala vso slavo in zavist, ki jo je zdaj deležen Kamnik.

Počasi in previdno vstaja mamut iz svojega groba. S skrbno natančnostjo odkopavajo delavci pod strokovnim vodstvom posamezne kosti, seveda ob asistenci celega roba radovednežev, ki kar v procesihaj romajo na mamutovo poslednjo bivališče, ki je zdaj degradirano na predposlednje bivališče. Za poslednje pa se je že pričela tiha borba, ki jo Kamničani z občudovanja vredno trdovratnostjo hočejo odločiti sami v prid.

Kamničani namreč želijo, da bi mamut ostal v Kamniku. Ta njihova želja je popolnoma razumljiva in hvalevredna, če pomislimo, kakšna atrakcija bi bila to za letovišno mesto. V Kamniku se namreč že precej časa sem snuje muzejsko društvo, ki ima namen zbirati zgodovinske znamenitosti kamniškega mesta pod eno streho. Redka najdba orjaške predpotopne zverine bi bila kakor nalašč dobrodošla za otvoritveno zanimivost kamniškega muzeja.

O tej zadevi so občinski možje vodili zanimivo debato na zadnji občinski seji in bili skoro soglasnega mnenja, naj ostane mamut v Kamniku. Občina je poklonila kot prvi prispevek za izkop kosti 2000 dinarjev. Poudarjala se je tudi izjava Muzejskega društva v Ljubljani, ki v načelu ni proti temu, da bi okostje ostalo v Kamniku, če bodo le Kamničani mogli dati

Kamnik

Konj pozročil smrt dečka. Neusmiljeno je zadnji čas začela preganjati usoda družino Jurija Sitarja iz Godiča pri Kamniku. Že itak je v velikih skrbeh za zdravje svoje žene, ki leži nevarno bolna za pljučnico. V soboto je sledila že druga nesreča. Po neprevidnosti mu je prišel 13-letni sinko preblizu domačega konja, ki ga je brenil tako močno v trebuh, da je na mestu oblezel brez zavesti. Domači so takoj zapregli konja, naložili težko ranjenega dečka in ga odpeljali v mesto k zdravniku g. dr. Puelju, ki je takoj ugotovil, da gre tu za težko poškodbo ter odredil prevoz v bolnišnico.

Prevoz je izvršila tvrdka Ant. Kregar, ki ima poseben zastop opremljen voz.

Na vso žalost je že včeraj prispela iz ljubljanske bolnišnice vest, da se je dečko zaradi premočno požarovanega črevesja — že preselil v večnost. Sitarjevemu izrekamo k tej nesreči iskreno sožalje z željo, da jim božja previdnost ohrani pri zdravju mater še starih nepreskrbljenih otrok.

Ob 16. 19.15 in 21.15 uri
Kino »Union«
Telefon 22-21
Jetnik na dvorcu Zenda
R. Colman in M. Carroll. — Intrige in zapletljaji. — Napeta vsebina.

Velik plen kranjskih orožnikov

Bogata zaloga blaga v neki skriti jami na Primskovem

Na kratko smo že v prejšnjih številkah »Slovenskega doma« poročali o razkritju velike vlomilske tolpe, ki je strahovala vso kranjsko javnost. Zdaj, ko je nekaj teh tičkov že prišlo za zapaha, so se ljudje po Kranju kar malo oddahnili.

Kranjsko orožništvo nam je prej moglo povedati le to, da so bili pred dnevi aretirani trije vlomilci in so jih orožniki izročili v zapore tukajšnje sodišča. Včeraj pa so orožniki prijeli nove tri vlomilce. Pri zaslišanju so ugotovili, da so bili tudi ti trije tički v zvezi s prej odkrito vlomilsko nadlogo. Vseh šest vlomilcev je priznalo, da so bili organizirani in da so izvršili nekaj vlomov v Kranju. Izpovedali so tudi, da so ukradeno blago zakopali v neki jami na Primskovem. Vlomilci so to jamo vprlo kranjskih orožnikov tudi pokazali. V njej so orožniki našli velike množine najraznovrstnejšega blaga, ki je bilo pokradeno v kranjskih tovarnah. Poleg tega pa je bilo tu skritega tudi nekaj blaga, ki so ga vlomilci po-

kradli v kranjskih tovarnah. Vlomilci so povečini vsi delavci, ki so bili zaposleni v kranjskih tovarnah.

O tem nenadnem odkritju danes govori z največjim zanimanjem in tudi zadovoljstvom vsa tukajšnja javnost. Strah pred nadaljnimi roparskimi vromi pa se je tako le nekoliko polegel, ko ni več dvoma, da bodo drzni tatovi dobili primerno kazen.

Prvi jutranji vlak nai ostane tudi na Otočah!

Brezje, 7. aprila.

Vsako leto Brezje že takoj v prvih spomladanskih dneh precej ožive. Poleg številnih domačinov začno prihajati tudi že bolj oddaljeni tujci na našo priljubljeno božjo pot. Tujci, ki se pripeljejo z vlakom, pa so letos že večkrat izrazili svoje nezadovoljstvo nad tem, da ne morejo izstopiti na Brezje najbližji železniški postaji, t. j. na Otočah, ker tu jutranji vlak, ki odide iz Ljubljane ob 5.50 in pripelje v Otoče malo po 7, ne obstane, niti ne v Radovljici, od koder je na Brezje že eno uro hoda, pač pa šele v Lescah. Romarji pridejo tako na Brezje, kljub temu, da so se na Gorenjsko pripeljali z najbolj zgodnjim vlakom, s precejšnjo zamudo, ali drugače povedano, približno takrat, kakor če bi se pripeljali z drugim vlakom, ki pripelje na Otoče ob 8.37. Ta neugodnost romanja s prvim jutranjim vlakom na Brezje pa bo še vedno večja, kajti romarjev prihaja na Brezje vsako nedeljo več. Zato bi železniško ravnanje gotovo naredilo veliko uslugo, če bi odredilo, da bi tudi prvi jutranji vlak za minuto obstal tudi na Otočah, vsaj ob nedeljah.

Izpred obrtnega sodišča

Vsaka pogodba mora biti jasno in točno izražena

Karel je stopil dne 22. januarja na delo kot ključavničarski pomočnik. Od dne 3. februarja do 1. marca je bil bolan in ni hodil na delo. Po okrevanju se je Karel zgledil pri mojstru za delo, mojster ga pa ni hotel več sprejeti. Karel je tožil mojstra na plačilo bolezni za en teden ter na plačilo odškodnine za 14 dnevno odpovedno dobo. Mojster je ugovarjal, da Karel nima pravice zahtevati bolezni, ker do obolenja ni bil še 14 dni v službi; pa tudi za odpovedno dobo mu ne plača ničesar, ker je Karla sprejel v delo samo na poskušajo. Bolezni sodišče ni priznalo, ker je Karel zbolel trinajsti dan službovanja, saj pravi § 219 obrtnega zakona, da pripada bolezni le po najmanj štirnajstnem dnevnem službovanju. Pač pa se je Karlu pripadala odškodnina za 14 dnevno odpovedno dobo. Priča, da katero se je mojster sam skliceval, je poročila, da je Karel večkrat prošil za delo, da pa je bil nekajkrat odklonjen, končno ga je priča sprejel, rekoč, da zanj velja prav tako kakor za druge. Kaj drugega priča v tej zvezi ni govorila. Poudarjala pa je, da je imela od mojstra nalogo, da sprejema pomočnike samo na poskušajo, česar pa Karla ni izrecno povedala. Sodišče je izreklo, da se je mojstrov pooblaščenec z navedenimi besedami izrazil tako nejasno, da Karel nikakor ni moral sklepati, da je bil sprejet samo na poskušajo, kajti vsaka pogodba mora biti jasno in točno izražena. Mojstrova pritožba na drugo instanco ni imela uspeha.

Izza naših meja

Goriški prefekt pregleduje javna dela. V nedeljo je goriški prefekt z županom pregledal javna dela v mestu in sicer se je predvsem ustavil pri podiranju stare kasarne na Travniku. Kmalu se je zbralo pri tem precej fašistov, ki so pričeli vzklikati režimu. Nato je odšel prefekt k delom, ki se vrše na cesti, ki vodi v Vipavo. Končno je obiskal še muzej Osvobojenja, kjer si je ogledal dela in se zanimal za napredek. Muzej je med tem dobil precej novih predmetov, ki bodo v njem spravljani. Tako naj navedemo med drugim šest zelo redkih fotografij Duceja med vojno, eno staro avstrijsko puško Steyer 95 in mnogo drugih znamenitosti.

V Gorici je po nekaj tednih krasnega vremena v noči med nedeljo in ponedeljkom zapadel sneg, ki je, seveda še predno je posijalo sonce, izginil. Vendar pa je bila snežna nevihta v gornjem delu Soške doline in v Trnovem zelo huda. Mrz je prizadejal zelo mnogo škode prvemu pomladanskemu drevju, ki je vse v cvetju, čeprav je na drugi strani prinesel sneg in dež po tolikem času suše precej koristi.

„Umetnost“

Mesečnik za umetniško kulturo. — Izšla je 7-8. številka za marec in april, ki prinaša poleg ponatisa Zupančičevega članka »Naši umetniki v tujini«, kratko študijo znanega sodobnega italijanskega pesnika iz Trsta dr. Daria de Tuonia o sodobni umetnosti v Julijski Krajini. Še zanimivo pismo dr. Frana Windischerja o naših Šubcih in o obisku pri slikarju L. Michaleku na Dunaju, ki je bil sodobnik Jurija Šubica, Pavel Göstl razpravlja o natečajih za stavbna dela mestne občine ljubljanske, dočim je dr. Rajko Ložar prispeval zanimivo in pomembno študijo o podobah bratov Šubicev. Slikar Zoran Mušič piše obširno o risbi, njeni vlogi v socialni umetnosti in o zadnji grafični knjigi hrvaškega slikarja V. Svečnjaka. V reviji so tudi pesniški prispevki Jos. Hora v prevodu dr. Tineta Debeljaka, pesem Franceta Vodnika in zelo zanimive pesmi in razmišljanja primitivnih narodov iz vzhodne Afrike in Tahitskih otokov, ki jih je priredil Miha Maleš. Revija zaključuje običajna pestrá poročila iz umetniškega sveta, ki beležijo pomembnejše kulturne dogodke doma in na tujem.

Revija je toplot razširjena za pol tiskovno pole in je bogato ilustrirana z lepo uspešimi reprodukcijami podob domačih mojstrov. Od tujih umetnikov Aristide Maillol in Rudolf Kremlička. Devet podob je od sodobnih italijanskih umetnikov, ki živijo po večini v Trstu. Na platnicah so priobčeni izvečki iz recenzij iz zadnje velike jugoslov. razstave v Rimu in nagrade založbe.

Revija izhaja točno po napovedanem programu brez zamud in ni bilo le železi, da si pridobi še večji krog naročnikov. Velja letno 60 din, ali 90 din na umetniškem papirju in se naroča pri upravi »Umetnost« v Ljubljani, Pod turnom 5.

Jeny je prinesla na krožniku pismo, ki ga je ponudila grofici Kendalski.

»Na odgovor čaka,« je rekla sobarica tiho.

Antiopa je raztrgala ovitek in čitala.

Opazoval sem jo neprenehoma. Ko je začela brati pismo, se mi je zdela raztresena. Nene se opazil, da je bila lahno presenečena, takoj nato se je pa začela zbadljivo smehljati.

»Ali je prinesel pismo Ralph?« je vprašala.

Sobarica je prikimala in rekla:

»V malem salonu čaka, ali naj pride noter?«

»Počakajte, dokler Vam ne rečem,« je odvrnila Antiopa.

Obrnila se je k meni:

»Vi ste svoj čas prav dobro izrabili, gospod Gérard. Niste mi povedali, da se Vam je posrečilo že kmalu po prihodu sem pokazati se vitezu do najlepše gospe v vsej grofici.«

»Ah,« sem odvrnil precej v zadregi, »ali je to pismo od lady Arbucklejeve?«

»Da, od nje same,« je odvrnila Antiopa tako suho, da sem se začudil.

Nato je nadaljevala:

»Jutri moram iti na čaj v grad Clare k lady Arbucklejevi. Spomnila me je na obljubo in me sprašuje, ali bi me hoteli spremljati.« Gospod Gérard, piše, »mi je danes zjutraj zelo ljubezno pomagal, da sem uvela svojo kobilo, ki mi je na nadvse neoposlušljivo ušla.«

»Naredil sem, kar bi naredil vsakdo,« sem rekel. »Nisem vedel, da je to lady Arbucklejeva, ni mi hotela povedati imena.«

»Potem ste morali pač njeno ime zvedeti kasneje,« je odvrnila Antiopa, »kajti če se prav spominjam, ste ime

Pierre Bénéit: **VELIKI JEZ** 26
Roman iz irskih bojev za svobodo

lady Arbucklejeve povedali Vi prvi.

Vgriznil sem se za ustnice.

Grofica Kendalska se je smehljala.

»Ralph,« ali naj odgovorim, da povabilo sprejemate,« je vprašala.

»Nič ne bi hotel narediti, milostljiva,« sem odgovoril suho, »da bi Vam vsiljeval svojo družbo.«

»Ali sprejmete,« je rekla nežno. Pokimala je.

Jenny je prišla zopet v sobo, njej je pa sledil neizogibni gospod Ralph.

»Ralph,« je rekla grofica kratko, »naročite elugi lady Arbucklejeve, da ne bom zamudila priti k njej. Gospod profesor Gérard bo tako ljubezniv, da me bo spremljal.«

Upravnik se je priklonil in odšel. Ura je bila sedem. Pri tem sem se spomnil, da je ob osmih že večerja.

»Dovolite, milostljiva gospe, da se poslovim,« sem rekel.

Ponudila mi je roko, ki sem jo poljubil.

Na levi strani ceste v Tralec se odcepi s peskom posuta steza, ki drži proti morju. Kakor kača se vije ta prtičez močvirne travnike, na katerih je polno temnozelenih jezer; nad njimi letajo v jahah divji ptici.

»Do gradu Clare je samo še milja,« je rekla Antiopa. »Če malo pohitva, bova lahko tam, preden prične deževati.«

Dež je res grozil. Zjutraj je bilo vreme tako milo, da sva se odločila iti pes k lady Arbucklejevi. Zdaj se je pa nebo močno pooblačilo.

»Če bi jezila, kakor sem včeraj zvečer predlagala, bi bila že davno tula. Toda moja misel Vam nikakor ni prijala.«

Nato je še pristavila:

»Najbrž Vam konji ne ugajajo?«

»Nepremišljeno bi bilo od mene, da bi skušal jahati,« sem odvrnil. »Zaradi rane mi je zdravnik prepovedal vsako močnejše gibanje.«

»Ah,« je rekla Antiopa. »Ali ste bili v vojni ranjeni?«

»Da.«

»Potem mi oprostite.«

»Ne, ne,« je dejala. »Oprostite mi. To bi bila pač morala vedeti.«

Med nama je spet zavladal strašni in čudni molk, ki sem si ga lahko razlagal po svoje. Taki trenutki med nama niso bili več izjeme. Ze smoči, ko je odšel grof Antrim od večerje in smo več drugi ostali pozno v noč, sva molče sedela ob kamninu in opazovala, kako so ogorki padali v žerjavico. Člani nadzoreljene komisije, ki so bili zaradi obilnega šampanjca nekoliko veseli, so med vzklikih začudenja poslušali zanimivo zgodbo, ki jo je pripovedoval profesor Henriksen.

Henriksen je bil majhen človek z mesnatimi ustnicami, srčastimi lasmi, ploščatimi čevlji in belimi nogavicami.

Od tu in tam

Delovni odbor Združene opozicije je večeraj končal svoje delo. Zaključna seja je bila na stanovanju Joce Jovanoviča, ki je sam prisostvoval seji v družbi Ljube Davidoviča, Miše Trifunoviča, dr. Suteja, V. Vilderja, Milana Grola, Milana Gavriloviča in Božidarja Vlajiča. Ljuba Davidovič ni hotel šnikarjem ničesar izjaviti, pač pa je Vilder dejal, da so se vse stvari iztekale tako, kakor je treba. Najboljši dokaz za to je dejstvo, da so se posveti končali en dan prej, kakor je bilo v programu. Prihodnja seja delovnega odbora bo v Zagrebu.

Novo pristaniško tarife za prevoz češkoslovaškega blaga skozi jugoslovanska pristanišča so izdelali strokovnjaki naših in češkoslovaških železnic. Razvrednotenje češkoslovaške kroge je nujno zahtevalo ureditev te tarife v skladu z novim razmerjem kroge do dinarja. Osnutek tarife so strokovnjaki predložili v pregled jugoslovanske in češkoslovaški železniški upravi.

Najmlajša mati v vsej državi bo bržkone Jelka Vrgič iz Ružičice pri Slavenskem Brodu. Močno nezdrava deklica je nedavno porodila popolnoma zdravga dekca. Mlada mati je sedaj stara komaj 13 let.

Za moderno avtomobilsko cesto, ki bi vezala Sarajevo s Splitom, se potegujeta obe mesti. Naglašajo, da bi bila taka cesta delna odpomoka namesto nujno potrebne železniške zveze, za katero se borijo že dolga leta, pa zmerom brez uspeha. Nova cesta bi imela tudi za turizem velik pomen.

Smrtno se je ponesečila v Betaniji pri Sarajevu Sestra Ana Sader, s samostanskim imenom s. Leandra, ki je bila po rodu Slovenka. Sestra je delala na samostanskem posestvu. Ko je bila na seniku, ji je spodrsnilo, da je padla na glavo in si jo razbila. Obležala je na mestu mrtva.

Z ozirom na nekatere časopisne vesti, da je kvota za nemško turiste za mesec april že izbrpana, sporoča narodna banka, da so na dan 1. aprila t. l. poleg kvote 700.000 nemških mark za mesec april imeli nemški turisti na razpolago še 2 milij. 100.000 nemških mark od prihrankov iz zimskih mesecev. Zato imajo nemški turisti v mesecu aprila na razpolago še skupno vsoto 2.800.000 nemških mark. Tej vsoti pa je treba dodati še zneske, ki so jih naši potniki v toku tega meseca porabili v Nemčiji.

50 milijonov dinarjev posojila je pri Državni hipotekarni banki najela primorska banovina. Posojilo se bo izplačalo v treh obrokih. Banaska uprava namerava zgraditi iz tega denarja večje število solških poslopj, bolnišnic ter cest. Izpeljali bodo tudi več vodovodov.

Do spopada med tožiteljem in tožencem je prišlo večeraj na belgrijskem okrajnem sodišču. Neki Božidar Kostić je tožil Risto Topaloviča zaradi žaljenja časti. Sodišče je obsodilo Topaloviča na mesec dni zapora pogojno na eno leto. Čim sta oba, tožitelj in toženc, prišla na hodnik, je Topalovič potegnil nož in z njim nekakjar udaril Kostića po glavi, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Sedanji in bivši starokatoliški župnik v Sarajevu se zadnje čase prepirata in tožarita. Josip Jukič, svoj čas katoliški duhovnik, je postal sarajevski starokatoliški župnik. Pred šestimi leti pa ga je njegov škof zaradi nekaterih pregreškov odstavil, nakar je šel Jukič v državno službo. Pred dnevi pa je Jukič na svojo roko poročil nekoga Mihaela Gafa, čeprav za to ni imel pooblastila, niti ni bil Graf vpisan v starokatoliško cerkev. Jukiču je bilo dovolj, ko mu je Graf postregel s potrdilom katoliškega župnika, da je izstopil iz katoliške vere. Čim je za to izvedel starokatoliški župnik Kovacevič, je stvar prijavil svojim predpostavljenim in sodišču. Ugotovili so, da je Jukič poročil po starokatoliškem obredu že več parov, čeprav za to ni več poklican.

Avtomobil krojača Hallerja iz Dugega sela se je prekučnil v občestni jarek pri Sesvetih. Sofural je sam lastnik, z njim vred pa so se peljali njegov vajenec Tunčič, en prijatelj ter dve dekletki. Haller je vozil izredno hitro, toda pred uvodom v vas je izgubil oblast nad volanom, da je avtomobil zavozil v jarek in se prekučnil. Vajenec je pri tem vrglo iz avtomobila, da je z razbito glavo obležal na cesti, krojača pa je stisnilo za volanom. Drugi trije pa so ostali nepoškodovani. Vajenec je v nekaj minutah umrl.

Sto let od smrti prvega srbskega časnikarja Dimitrija Davidoviča je poteklo danes. Davidovič je na Dunaju ustanovil prvi srbski časopis, katerega prva številka je izšla 1. avgusta 1818. Delež je mož v silnih težavah delal za svoj narod, dokler ni odšel v Srbijo in pri knezu Milošu stopil v službo kot diplomat. Nazadnje je bil pri knezu tajnik za zunanje politične zadeve. V svoji domovini je začel izdajati list »Novine srpske«.

Ženo svojega nekdanjega gospodarja je poskušal ubiti hlapec Anton Cuk v Zagrebu. Neki delavec je našel na seniku težko ranjeno Evico Spiček, ki je potem povedala, da jo je napadel Cuk in jo neusmiljeno premlatil. Takoj nato so našli tudi Cuka s prerazanim vratom. V bolnišnici so mu Cuk še prerezali in ga zaslišali. Spičekova pravi, da jo je hlapec napadel zato, ker ga je bil njen mož odpuštil. Cuk pa pravi, da je bil sicer odpuščen, a gospodar mu je bil dolžan še del mezd, za katero se je Cuk moral boriti. V prepiru je prišlo do dejanskega obračuna, v katerem je Cuk premlatil Evico.

Po statističnih podatkih tujsko-prometnega odseka trgovinskega ministrstva je bilo lani v Jugoslaviji 907.035 tujcev s 5.289.113 nočninami. Jugoslovanskih obiskovalcev je bilo 634.038 s 3.674.757 nočninami. Največ obiskovalcev je bilo iz Nemčije (68.545 s 309.188 nočninami), nato iz Avstrije (52.453 s 343.025) in iz CSR (51.868 s 477.914).

Čudno pojme o zakonu in zakonolomstvu je imela Gospava Davidovič iz Lijeve Reke pri Andrijevici. Trideset let je živela s svojim možem Radojem v največji elogi in zadovoljstvu. Le ene želje svojemu možu ni mogla izpolniti, namreč, da bi mu rodila tudi sina in ne samo hčerke. Stara Gospava si je nazadnje izmislila tale predlog: mož naj se da na videz ločiti od nje in se nato ponovno poroči z mlado Julijo, ki jo je našla ona sama. Mož se dolgo ni hotel vdati temu predlogu, po dolgem prigrvanju pa je le odjenjal in se poročil z 18 letno Julijo, čeprav je sam imel že šest otročev. V hišo se je naselila nova žena in vse je šlo v redu in miru, dokler se nista ženski spri, katera ima pravico gospodariti v hiši. Konec je naredila Gospava ki je šla moža naznanit zaradi zakonolomstva in pristavila zahtevo, naj orožniki takoj prežene možava priležnico. S stvarjo se bavi sodišča.

„Le čevlje sodi naj Kopitar...“

ali kako „svojejavnež“ gleda prireditve Fantovskih odsekov

Sv. Lenart v Slov. gor., 6. aprila.

V mariborskem »Večerniku« Jutra je dne 30. marca pod naslovom »Slovenjegoriške novice« izšla kritika telovadne akademije, ki sta jo na Jožefovo priredila neki »Fantovski odsek« in »Dečkliki krožek«.

Z ozirom na to kritiko ugotavljamo sledeče: Ker je navdušeni kritik gotovo v naglici in gorečnosti pozabil navesti kraj, kjer se je akademija vršila, smo ugotovili, da se je tega dne v vseh Slov. goricah vršila le ena akademija F. O. in D. K. in sicer pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Na notico sploh ne bi odgovarjali, ako ne bi bila v njej indirektno napadena Zveza F. O. v Ljubljani in ako bi bila kritika res kritika, kar pa ni, ker kritike ne more pisati tisti, ki stvari ne razume. Tako pa je naša dolžnost, da gospodu »svojejavnežu« — svojejavnež se sam imenuje — kratko odgovorimo: Iz nekaj besed, ki jih g. »svojejavnež« posveti prostim in simbolnim vajam in njihovu izvajanju, je jasno razvidno, da ta »svojejavnež« nima niti pojma o gimnastični telovadbi, kakršna se danes goji. Zveza F. O. je torej, po njegovem kritikovanju, sestavila in predpisala »preproste in enostavne vaje, ko pa vendar vsi vemo, da v Zvezi F. O. delujejo telovadci mednarodnega slovesa, ki so dvignili sloves slovenske telovadbe na višino, ki jo danes priznavajo vsi narodi, ki v telovadbi nekaj pomenijo. In vemo, da so te vaje sestavljali telovadci, ki so iz mednarodnih aren prinašali ne samo bronasta, ampak tudi srebrna in zlata odlikovanja. G. »svojejavnež« pomenijo menda telovadbo samo oni, v šablonsko in sterilno pozo strnjeni gib, ki se izvajajo z neizprosno silo večje ali manjše jakosti. Da je nadalje izvajanje teh težkih gimnastičnih vaj izredno težko, priznavamo, in tudi da je popolno enotnost težko doseči. A naše izvajanje je

bilo gotovo na primerni višini (saj smo vaje zaradi navdušenja morali ponoviti), morda v taktu za nianso prepočasno, kar pa še ni okorno in nesigurno. Le čevlje... Kot višek sporeda omejnja »svojejavni« kritik govor g. prof. Klasinca iz Maribora. O tem na kratko: Po splošni sodbi (med publiko je bilo mnogo inteligentov) tako globokega, resničnega, lepega, navdušenega in oblikovno tako dovršenega govora pri Sv. Lenartu sploh še nismo slišali o tej stvari. Naravnost navdno otročje, da ne rečemo, neumno pa je, kar trdi »svojejavni« kritik, da so se našim društvom pod bivšim režimom samo »bajec« godile krivice. To naj danes šele ugotavljamo, ko posledice teh krivice še vsi živo čutimo in nam bo danes tak domišljavec kaj takega govoril, ko rane še dolgo niso zaceljene. Prav gotovo je, kar je trdil g. govornik, da bodo ohranila slovenstvo le naša društva, ki gojijo pravo versko in narodno zavest, ne pa društva, o katerih piše »Slovenec« z dne 5. aprila 1938, št. 78 a, da stojijo na brezverskem oziroma protiverskem svetovnem nazoru. Da nadalje g. »kritik« ne pozna himne slovenskih fantov, mu ne zamerimo, povemo mu pa, da nima osnovnih pojmov o lepem vedenju, ako pri petju himne ne vstane, če že pride na prireditve, kjer se poje tudi himna, in ako noče, da pride v konflikt s svojimi nasledci, ako jih kaj ima. Morda pa je v topli dvorani zdravil le svoj revmatizem!

Končno samo ugotavljamo, da je vsa »kritika« le slabo prikrit izbruh velike bojazni pred novo se porajajočimi telovadnimi odseki, ki zmorejo v malo meseceh doseči to, česar nasprotna društva ne zmorejo ali sploh ne znajo. Mi se bomo zavedali samo enega: dokler nas bodo napadali, smo na pravi poti, ker branimo pravično stvar in se nas bojimo, ko se nas pa ne bi bali, bi nas pustili na miru. Zato so si sami napisali obsodbo. Bog živi!

KINO SLOGA ALAHOV VRT

Telefon 27-30

Svinje povzročile usoden požar

Prevrnile so petrolejko, da se je vnel svinjak

Maribor, 6. aprila. Viniški vasi pri Koreni v Slov. gor. usoden požar pri posestniku Vinku Krajncu in sicer v času, ko so se domači ravno nahajali pri kosilu. Požar je povzročil veliko katastrofo, ker je Krajncu zgorelo dobesedno vse. Poleg hiše, je uničil ogenj še gospodarsko poslopje, hlev, svinjake, vse orodje, vse zaloge živil in živinske krme in opravo ter obleke nesrečne družine, ki si je rešila samo, kar je imela na sebi. Poleg tega je zgorelo v svinjaku 13 svinj. Ogenj je nastal na svojevrsten način. Zažgale so namreč svinje in svinjaku. Ena izmed svinj je tega dne ravno povrgla mladiče, ki jih je čuvala 12 letna Krajncova hčerka. V temnem svinjaku si je sve-

tila s petrolejko. Opoldne je za mati poklicala h kosilu, pa je dekletce postavilo gorčo petrolejko v hlevu na tla ter odšlo jest. Svinje pa so se se začele motati okrog svetilke, ena se je z nogo zadela ob njo ter jo je prevrgla. V hipu se je petrolejka razbila, nevarne tekočina se je razlila po slami ter se vnela od plamena. Pa je bil naenkrat hlev v ognju. Požar se je bliskovito razširil, tako da so imeli domači in sosedje priliko rešiti samo govejo živino. Prihiteli so na pomoč gasilci iz Pesnice in Maribora ter so morali napeljati cevi za obe motorji v daljavo 700 metrov. Posrečilo se jim je, da so ogenj omejili ter preprečili še večjo katastrofo, gorečih poslopj pa niso mogli več rešiti.

Ljubljana za vzgojo dobrih gospodinj

80.000 dinarjev je dala mestna občina za kuhinje po dečklikih meščanskih šolah

Šele po vojni je prišel pregovor, da gospodinja podpira tri oglje hiše, do prave veljave, ko je treba na vseh straneh varčevati, na drugi strani pa hkrati gledati, da se gospodinja prilagodi zahtevam sedanje dobe. Zares težko nalogo ima danes taka gospodinja, ki mora po dvakrat in trikrat obrniti vsak dinar, hkrati pa skrbeti za snažno in udobno stanovanje ter za dobro pripravljeno tečno hrano. Edino dobra gospodinja lahko naveže moža na dom in ima vedno okrog sebe svoje otroke. Zato je gospodinjki pouk potreben posebno hčeram manj premožnih družin, saj je takim gospodinjam mnogo težje usvariti v svojem domu zadovoljnost in srečo. Tudi v Ljubljani so že pred več leti pričeli misliti na potrebo gospodinjkega pouka, toda šele sedanja občinska uprava je to svojo nalogo rešila prav naglo ter na vseh dečklikih meščanskih šolah pripravila kuhinje in vse za gospodinjki pouk potrebne prostore ter jih tudi opremila z vsemi potrebnimi pripravami in posodo. Žrtvovala je vsoto 80.000 din, da imajo vse dečkliške meščanske šole moderne štedilnice za navadno kurjavo in tudi za kurjavo s plinom, posebno praktična je pa vsa kuhinjska posoda. Mestna občina je poskrbela tudi za popolno ureditev šivalnic, saj je znanje šivanja dandanes bistven del gospodinjstva. Na vseh šolah poučujejo strokovno izoblane učiteljice in imajo res prav lepe uspehe, ker imajo tudi učence veliko veselje za gospodinjko delo.

Za zgled vzemimo dečkliško meščansko šolo pri Sv. Jakobu, kjer imajo gospodinjstvo v 3. in 4. razredu. Tako se uči vsa za dobro gospodinjstvo potrebna 800 učenk v 16 skupinah. Dopoldne imajo teoretičen, vsako popoldne od 15. do 18.30 pa praktičen pouk. V 3. razredu prične s pospravljanjem in pranjem ter drugimi gospodinjstvenimi deli, v 4. razredu se pa v kuhinji nauče pripravljati tečna jedila, tako da gledajo na največjo varnost. Pozabiti ne smemo, da mestna občina prispeva vsem šolam tudi znatne zneske za nabavo živil revnim učenkam.

Tudi gospodinjstvo šolo na Mladiki vzdržuje mestna občina ljubljanska ter s tem zavodno skrbi tudi za velik del gospodinjke izobrazbe na deželi.

Toda z vsemi temi žrtvami za našo žensko mladino sedanja mestna uprava svojega prizadevanja za gospodinjstvo še ne smatra za zaključeno in pri tem svojem stremljenju hoče še posebno skrbeti tudi za delavska dekleta, zaposlena že dan v tovarnah in drugih podjetjih. Tako je z znatno podporo omogočila trimesečni gospodinjstvi tečaj za delavska dekleta na dr. Krekovi višji gospodinjstvi šoli v Zgornji Šiški, ki je bil v nedeljo zaključen s prav izvrstnim uspehom.

S podporo mestne občine ljubljanske prirejajo podobne tečaje tudi razne organizacije po mestu, zlasti pa Slovenska krščanska ženska zveza, ki pravi sedaj vodi kuharski tečaj v Šempetrskem Prosvetnem društvu. Namenjen je posebno dekletom, zaposlenim čez dan po trgovinah, pisarnah in tovarnah. Poleg tega tečaja je pa še gospodinjstvi tečaj, kjer se gospodinjice izpopolnjujejo v raznih gospodinjstvenih opravkih. Šempetrsko Prosvetno društvo je imelo že več takih tečajev in tudi trenovsko je že priredilo večerni tečaj s podporo mestne občine, na vrsto pa pridejo tudi drugi mestni okraji, da bo imelo vsako mestno deklet priliko za izobrazbo v gospodinjstvu.

Nailepše darilo je »Poročnik indijske brigade!«

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura		Relativna vlažnost v %	Veter (smern., jakost)	Padavine	
		noč	dnev			mm	vrsta
Ljubljana	766.0	13.0	3.2	84	1 NW,	—	—
Maribor	—	—	—	—	—	—	—
Zagreb	767.5	12.0	3.0	70	0 NE,	—	—
Beigrad	767.5	15.0	-1.0	80	1 WSW,	—	—
Sarajevo	766.1	9.0	-2.0	70	9 E,	—	—
Sušak	766.1	15.0	8.0	50	3 NE,	—	—
Split	768.2	15.0	7.0	30	1 NE,	—	—
Kumbar	760.8	17.0	9.0	30	0 NE,	—	—
Rab	765.8	13.0	7.0	80	3 NNE,	—	—

Vremenska napoved: Spremenljiva oblačnost, sicer stanovitno vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od večeraj do danes: Večeraj v zgodnjih jutranjih urah je bilo večinoma oblačno. Ob 6.45 se je naglo zjasnilo in je tako stalo do 9.10, ob tem času so se pričeli zbirati na severovzhodu lahki oblaki, kasneje pa tudi srednje viški Cumuli, ki so se ves dan zelo menjavali. Šele okrog 20 se je oblačnost zmanjšala. Popoldne je pihal srednje močan SW.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, četrtek, 7. aprila: Herman.
Petek, 8. aprila: Marija sedem žalosti.

Nočno službo imajo lekarna: dr. Piccoli, Tyrseva c. 6; mr. Hožvar, Celovška c. 62; mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta.

Kraljevska banaska uprava v Ljubljani ima informacije, da se ponekod širijo vesti, češ da so jugoslovanske oblasti v zadnjem času zaprle veliko Nemcev iz Maribora in okolice. Te vesti so neresnične in izmišljene. — Iz pisarne kraljevske banške uprave.

Preložitev prometa v Št. Vidu nad Ljubljano. V petek, dne 8. aprila 1938, bo zaradi napredovanja del na državni cesti promet usmerjen takole: Od km 624.170 državne ceste št. 2 v Poljanah po občinski cesti do priključka na banovinski cesti II-1983 Želječe—Vizmarje ter po isti preko Vizmarje do priključka na državno cesto v km 626.500 pri železniški čvavnici in Stanečkah.

Trgovci in obrtniki opozarjamo na razpis mestnega poglavarstva za dobavo čevljev, šepic, oblek, sukenj, sukničev in pelerin ter tudi raznovrstnega blaga zanje, hkrati pa tudi dela, ki bo objavljen v »Službenem listu«, kos 29, v soboto dne 9. 4. m.

Radiofonska oddajna postaja opozarja svoje naročnike na današnji oddajo ob 20 pod naslovom »Večer skladb Viktoria Parme« v počastitev 80-letnice njegovega rojstva. Prvič bo izvajana »Lepa Kunicica«, balada za sopran, tenor in bariton solo, za mešani zbor in orkester.

Statistika mater. Mestna občina zbira podatke o materah, ki so imele mnogo otrok in vabi vse one matere, ki stanujejo v Ljubljani in so imele 10 ali več otrok, da se zgleda na mestnem socialnem uradu v Mestnem domu najkasneje do prihodnjega četrčka, t. j. 14. aprila, kjer bodo zabeležili njih in otrok podatke.

Uvedba brzojavne in telefonske službe pri pošti Sorica. Dne 1. aprila t. l. je bila pri pošti Sorica uvedena brzojavna in telefonska služba. — Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani.

Zveza za tujski promet v Sloveniji pravi vse tujskoprometne interese, da pošljejo svoje propagandni material in dovoljni količini na naslov Wagons-Lits-Cooe, Praha-Prikopy 26, ki zelo agilno dela za turizem v Jugoslaviji.

Pojdite v knjigaršo Glasbene Matice in kupite si vstopnico za jutrišnji koncert pevskega društva Ljubljanski Zvon. Ta poziv naj velja vsem prijateljem lepe naše narodne in umetne pesmi, vsem, ki znajo pravi ceniti delo naših pevskih zborov, predvsem našega ačinega društva Ljubljanski Zvon, ki ima jutri, v petek zvečer ob 20, v veliki filharmonijski dvorani svoj redni letošnji koncert. Polna dvorana bo navdušila pevce, ki večer za večerom skozi vse zimske mesece žrtvujejo svojo prostost in zahajajo k pevskim vajam, da ne opuste svojega idealizma in trdno korakajo naprej za čim lepši razvoj naše glasbene in pevske umetnosti. 80 Zvončev, na čelu njih njihovi agilni pevovodja Dore Matul, bo na koncertnem odru, spored pa prinaša dela iz slovenske, hrvaške in srbske glasbene literature. Ponovno opozarjamo na jutrišnji koncert, za katerega se dobe vstopnice v knjigarši Glasbene Matice.

Franciška prosveta M. O. v Ljubljani priredi na cvetno nedeljo, dne 10. aprila, ob pol 11. dopoldne v franciškaški dvorani pasijonsko matinejo »Jezusovo trpljenje« v živih slikah v režiji in s sodelovanjem g. Milana Skrbinška, režiserja Narodnega gledališča. Besedilo po evangelijski izbrali p. dr. Roman Tominec. Sodeluje celoten ansambel dramske družine franciškanke prosvete.

Ljubljansko gledališče

DRAMA, začetek ob 20.

Četrtek, 7. aprila: »Pokojniki«, Red Četrtek.
Petek, 8. aprila, ob 15: »Snežulčica«, Mladinska predstava po najnižjih cenah od 10 dinarjev navzdol.

Sobota, 9. aprila: »Šimkovic«.
Nedelja, 10. aprila: »Rdeče rože«, Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

OPERA, začetek ob 20.

Od 7. do 12. aprila opera zaprta.

Desetdinarske in dinarske novce ponarejal

Ponarejalca je izdal njegov lastni brat

Maribor, 6. aprila.

V Kočni pri Laporju so prišli na sled spretnemu ponarejevalcu kovancev denarja, ki bi bil še gotovo delal veliko preglavie oblastvom, če ga ne bi bil izdal nepavaden slučaj. Orožniško postajo v Poljanah je večeraj obvestil irgovec Šket iz Luščke vasi, da je pred kratkim časom prišel v njegovo trgovino mlad fant, ki je kupil za dinar cigarete, plačati pa jih je hotel s ponarejenimi desetakom. Šket je povedal, da se je fant odpeljal s kolesom v smeri proti Rogasji Slatini. Orožniki so si hitro najela avtomobil ter so se podali na lov za sumljivcem. V bližini Podplata so ga dohiteli. Dejal je, da se niše Rudolf Dreo ter je

doma iz Kočne pri Laporju. Skrajja je tajil, da bi bil skušal spraviti v promet ponarejen denar, poter pa je le priznal. Povedal pa je hkrati, da je ponarejenega desetaka skrivaj izmaknil svojemu bratu Maksu, ki ima doma še več takega blaga. Orožniki so se nemudoma podali v Kočno ter odkrili pri brezposelnem kovaršem pomočniku Maksu Dreu imeniten plen. Našli so celo ponarejevalsko delavnico z modeli raznovrstnih kovancev ter z zalogo kovine, iz katere je delal litino za falsifikate. Največ je uporabljal kosjeter. Poleg tega pa so še našli 8 komadov ponarejenih 10 dinarskih novcev ter 60 komadov po 1 din. Orožniki so oba brata aretirali ter ju oddali v sodne zapore.

„Stalin, dnevi so ti šteti!“

Neznana ruska radiopostaja javno napadla Stalina

Odkar je v Rusiji zagospodoval krvolok Stalin, še nikdar ni nobena ruska radio postaja javno napadla tega rdečega voditelja. To pa se je, kakor poročajo angleško časopisje, zdaj prvič zgodilo. Seveda nihče ne ve, katera radio postaja je to bila. Če bi bilo namreč to že znano, bi Stalin že znal takšnim napadom narediti konec. Javni napad na sovjetskega diktatorja pa je vzbudil v vsej evropski javnosti in tudi drugod po svetu precej najraznovrstnejših razlag in tudi mnogo zanimanja. No, in kakšen je bil ta napad na Stalina, ki si ga je upala neznana sovjetska radio postaja izreči javno pred vsem svetom, brez ozira na to, da je tisti, ki mu je bil ta napad namenjen, tako blizu. Takole je spregovoril neznani glas po radiu:

»Stalin, Stalin, dnevi so ti šteti. Mi, ki smo osvobodili našo Rusijo, bi radi dali tudi svoje življenje, samo da bi mogli tebe spraviti s sveta. Tvoja smrt bo mnogo bolj grozna kot je bila smrt Tuhačevskega.«
Dozdaj GPU še ni mogla izslediti, kdo bi si upal tako korajžno in »nesramno« govoriti o Stalinu. Preiskava se z vso verno nadaljuje. Neki angleški časopis med drugim tudi piše, da je vodja sovjetske ruske tajne službe Ježov v nedeljo odpotoval nenadoma nekam v bližino rusko-poljske meje, »odkoder bo vodil nadaljno preiskavo«. Sovjetskim oblastem se zdi še najbolj verjetno, da je to radijsko sporočilo bilo oddano nekje v Beli Rusiji.

Rdeči španski begunci, ki so jih francoski obmejni vojaki (spredaj) na Pirenejskih razorožili.

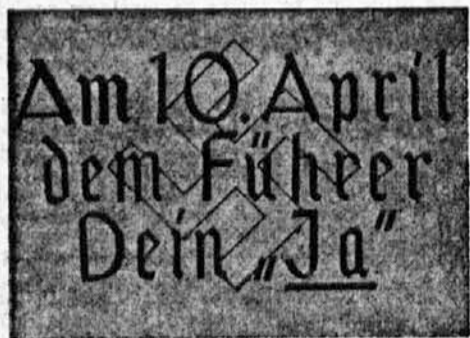

Takole je tudi dunajska cestna železnica vabila ljudstvo, naj gre poslušat Göbbelsov govor.

Sahovska smola

Skoro pred 24 leti, natančno 14. julija 1914, sta dva mlada šahovska prvaka, Amerikanec Marshall in Nemeec Ludecke začela v Newyorku igrati končno odločilno igro. Ker nista mogla dokončati igre v enem večeru, sta odločila nadaljevanje na drugi dan. Toda ob določenem času Ludecke ni prišel. Dobil je telegram, da mora takoj domov v Nemčijo, ki je napovedala vojno.

Minilo je 24 let. Ludecke je postal znamenit pisatelj in zopet prišel v Newyork. Našel je svojega nekdanjega nasprotnika v šahu in šel z njim v klub, kjer sta nekdo začela igrati. Star natakar jima je pokazal sliko, ki jo je neki časniki posnel v trenutku, ko sta prekinila igro. Podoba na šahovski deski so bile tako jasne, da sta takoj zahtevala drugo desko, postavila svoje čete, kakor sta jih pred leti pustila in hotela igro dokončati. Toda nepričakovano ovira se je pojavila: nikakor se nista mogla domisliti, kdo ima prvo potezo. Res čudna usoda se je zagrizla v njihovo igro, kateri ni namenjeno, da bi se končala.

V bivši Avstraliji zdaj na vse poštne pošiljke pritiskajo tale žig, ki ni vsakega opomni, da je treba 10. aprila nemškemu vodji Hitlerju dati svoj »Dalec«.

Protiletalska obramba v Parizu in Londonu

V nekaj dneh bo lahko mesto Pariz čisto izpraznjeno
Angleži so od sile navdušeni za takšno obrambo

Ker se neprestano govori in ker tudi najnovejši vojni v Španiji in na Kitajskem dokazujejo, da je vojna bodočnosti v zraku in zaledju, so se večika mesta začela reeno pripravljati na novo nevarnost, na tako imenovano »pasivno narodno obrambo«.

V Parizu imajo že popolnoma pripravljenih 30 reševalnih postaj z osebjem, ki je izučeno nalašč za plinske napade iz zraka, s številnimi posebnimi reševalnimi avtomobil in z več tisoči bolniških postelj, namenjenih samo za žrtve zračnega napada. Preuredili so na tisoče kleti v močna in varna zavetišča. Pripravljenih imajo že 30.000 mask samo za policaje. Maske, ki jih preskušajo vsake tri mesece, so točno popisane, vsaka ima svojo številko.

Vse je tako natančno urejeno, da bo mogoče ob času napada v dveh urah spraviti več milijonov Parižanov na varno v utrjene podzemeljske prostore.

Zgradili so tudi že posebno protiplinsko bolnišnico z vsemi najmodernejšimi zdravniškimi pripravami in 2000 posteljami.

Poleg zavarovanja prebivalstva v samem Parizu, so poskrbeli tudi za poseben načrt za izpraznjenje Pariza: sestavili so že poseben urnik vlakov, do kam naj vozijo, kje vse lahko ti ali oni, ki bodo šli s tem in tem vlakom, dobijo popolno oskrbo in zavetišče, tako da bodo v nekaj dneh lahko vsi milijoni Parižanov svoje mesto pustili popolnoma prazno.

Doslej so gradili vse protiletalske varnostne naprave na račun pariške občine in okrožja, za naprej pa zahtevajo podporo še od državnega proračuna, zlasti za nabavo plinskih mask.

... in v Londonu

Tudi Angleži se s čudovitimi vemo pripravljajo na samobrambo proti kakemu nepoklicanemu sovražniku iz zraka. Neverjetno velike voze žrtvuje vsak angleški državljan in država sama za oboroževanje in zavarovanje proti plinskim napadom.

Skoro vsi časopisni pisatelji o potrebi obrambe in priporočajo ljudem nabavo plinskih mask, utrjevanje kleti in drugih močnih prostorov proti plinskim napadom.

Od pohabljenca do plesalca

Najmenitnejši ameriški plesalec, ki je vpeljal v ameriška gledališča moške baletе, Ted Sharon, je pred kratkim obhajal 25 letnico svoje umetnosti, pa je še vedno na višku. Do svojega poklica je prišel čisto slučajno. Studiral je za protestantskega pastora ter nenadno tako zbolel, da so mu noge čisto ohromele. Po dolgem zdravljenju si je nekoliko opomogel. Zdravniki so mu svetovali, naj si utrjuje noge s plesom. Res je začel zaradi telovadbe plesati in dobil tako veselje do plesa, da se mu je popolnoma posvetil. Pustil je šolo, se preživljal z delom v neki tovarni, prosti čas pa porabil za ples in postal plesni prvak ameriških gledališč.

nom in bombnemu razdejanju; radio pozivlja na tisoče moških in ženskih prostovoljcev za bolnišnice, reševalne postaje, za prvo pomoč itd. Po več dni so vsak večer nad Londonom kazali strahote zračnega napada: letala so brnela in pošastno švigala v bližajoči se svetlobi žarometov, ki so jih skušali odkriti, strojnice so regljale, vse je bilo na delu, da bi ljudje spoznali grozoto take vojske in se na njo dobro pripravili.

London je razdeljen na določene pasove s svojimi reševalnimi središči in dobro izšolanimi vodji in skupinami reševalnega osebja.

In kako so vsi Angleži navdušeni za narodno obrambo! Povsod, kjer je bilo po radiu označeno zbirališče prostovoljcev, se jih je odzvalo več kakor je bilo potrebno: več kot 30.000 žensk, več kot 55.000 zahtevanih vodij reševalnih odsekov, 6000 bolničark, 30.000 gasilcev itd.

Zanimiva razstava, ki predstavlja cele vojske

15 tisoč 2 cm visokih vojakov, od katerih vsak stane 300 frankov

V Parizu so pred nekaj dnevi imeli čisto svojevrstno in res od sile zanimivo razstavo. Iz vseh krajev sveta so se v pariškem muzeju, in sicer v invalidskem oddelku, zbrali ljudje, ki z vso verno izdelujejo in zbirajo male figurice, ki predstavljajo vojake, ne samo takšne, kakršne imajo najrazličnejše države danes, pač pa tudi vojake iz daljnih prejšnjih časov. Ta razstava je v Parizu vzbudila nemalo zanimanja. Gledat so jo prišli ne samo množičevni radovedneži, pač pa so se zanjo zanimale tudi nekatere najodličnejše osebnosti, posebno iz vojaških krogov. Številni častniki, ne samo francoski, pač pa tudi iz drugih držav, so prišli občudovat te male sodobne in zgodovinske vojaške postavice, oblačene v zelo pisane uniforme, kakršne so vojaki nosili nekdanj in zdaj. Na razstavi so prikazane cele velike zgodovinske bitke. Vojaki so razporejeni v številnih oddelkih prav tako, kakor so bili ob času teh zgodovinskih važnih bitk. Poseben oddelek na tej razstavi je posvečen Napoleonovi vojski. Na obsežnem podstavku so razporejene tudi male vojaške postavice, kakor si jih je zamislil njihov ustvaritelj v francosko-nemški bitki leta 1870. Med drugim so razstavljene tudi male vojaške postavice, ki predstavljajo vojsko Karla Velikega. V njej so tudi večji oddelki takratne konjenice. Ločen oddelek predstavlja razstava malih, umetno izdelanih vojaških postavice, ki naj bi pomenile sedanjo francosko vojsko. Tu niso samo vojaki, pač pa tudi najrazličnejša bojna sredstva: orožje, vojaški avtomobili, tanki, letala, bojne ladje vseh vrst itd.

Vsega skupaj je na tej res zanimivi razstavi nad 15.000 malih vojaških postavice, ki so, če so

Če naročite »Slovenski dom« za 3 mesece naprej, dobite roman »Poročnik indijske brigade« zastonj!

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 7. aprila: 12 Koncert na wurliskih orglah (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Opoldanski koncert slovenske glasbe (Radijski orkester) — 14 Napovedi — 18 Orkestralni reproducirani koncert — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarik) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nacionalna ura — 19.50 10 minut zabavo — 20 Večer skladb Viktorja Parme; sodelujejo g. Fr. Govekar, mag. nadv. (predavanje), zbor »Sloga«, solisti: gđc. Polka Zupanova, gg. Svetozar Banovc in Roman Petrovič ter Radijski orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Operetna glasba (Radijski orkester).

Drugi programi

Cetrtek, 7. aprila: Belgrad-Zagreb: 20 Nar. pesmi, 20.30 Brandl, 21 Simf. konc. iz Zemuna — Dunaj: 19.10 Prenos iz Linza (petje in glasba), 30 Plesna gl., 21.15 Simfoniki, 22.30 Zab. gl. — Budimpešta: 20.40 Orkestr. konc., 21.20 Beethovnov klavirske sonate, 22.30 Cig. ork., 23 Operni orkester — Trst-Milano: 17.15 Prenos iz Rio de Janeiro, 21 Simf. konc., 22.10 Vok. konc. — Rim-Bari: 21 Novellijeva opereta »Mirna voda« — Prag: 19.15 Sal. ork., 20.15 Moški zbor, 20.55 Ork. konc. — Varšava: 19.30 Poljske klavirske skladbe, 22 Kom. konc. — Sofija: 18.30 Poljska godba, 19.40 Nar. pesmi, 20.20 Rezervirano za prenos, 22.40 Lahka in plesna gl. — Hamburg: 20.10 Veliki orkester — Bratislava: 20.18 Zgodbe o Paganiniju — Lipsko: 20 Orkester in solisti

dimo po njihovi ceni, tudi zelo dragocene. Vsaka postavica, ki ni niti dva centimetra visoka, stane okoli 300 frankov. To je za takšno malo stvarco, ki najbrž ni iz dražje snovi kot je svinec, bajna vsota.

To razstavo je priredilo Društvo zbiralcev takšnih vojaških postavice. To društvo ima dozdaj nekaj nad 300 članov, ki niso samo Francozi, pač pa jih je precej doma tudi iz drugih evropskih držav.

Za božjo voljo, ali ste čisto znoreli. Saj vam vendar nisem naročil, da naredite karikaturco.

ROBERT LORD

52

POD ČRNO KRINKO

»Sel je v klet, pa so se mu na glavo zrušile nekatere skrinje. Saj vidite, kako je ves pobit.«

»Teško, če je še živ.«

Tako se je med ljudmi, ki se jih je kar precej nabralo pred barom, hitro zvedelo, kaj se je zgodilo s starim Petrom.

Res se je zgodilo tako, kakor so govorili. Stari Peter je šel v klet po nekaj steklenic pijače, v hipu pa so se pod njim pordele stopnice in nanj so se zrušile težke omare. Med tem pa je padlo še nekaj krepkih udarcev z betom Petru po glavi. Za to pa občinstvo na ulici še ni zvedelo. Da, nekaj strašnih udarcev z betom, da Peter ni utegnil niti zastokati in že je bil ves krvav in v nezavesti.

Ko so reveža nezavestnega nesli v rešilni voz, je Ofelija vsa bleda, prestrašena in tegobna točila solze tako milo, da bi se moralo ob pogledu nanjo omehčati še tako trdo srce. Solze so pridno tekle iz zdravega in iz škilastega očesa, da se je morala vsakomur smiliti. Raztegnjene nosnice so na glas hodile po sapo, mišice na obrazu pa so se na vse načine prizadevale, da bi drhtele in pačile lice. Vsa čast, to se jim je tudi posrečilo.

Ofelija je bila vsa obupana. Kako tudi ne bi bila. Toliko ljudi se je zbralo pred njenim barom. Vsi so jo gledali. Ljudje radi gledajo tujo nesrečo, pa naj vidijo krvavega, nezavestnega siromaka Petra, kako ga nosijo v rešilni voz, vidijo pa naj tudi nesrečno Ofelijo, kako žaluje za njim. In potem naj kdo kaj sumi. Ofelija je dobro slišala, kako so ljudje pred njeno hišo govorili:

»Nesrečna žena. Vsa je obupana.«

Kako tudi ne bi bila vsa obupana!

Pred dobro uro sta odšla iz bara dva policijska vohuna. Ofelija je bila skoro izgubila oči, ko je tako natančno morala paziti na vsak njun gib, zraven pa se delala, kakor da je policista nič ne zanima. Pa ni zastoj vrtila oči. Dobro je opazila,

da sta se nekaj naskrivaj menila, nato pa začela siliti v Petra, da bi jima kaj povedal. Nazadnje sta mu stisnila nekaj v pest tako, da ne bi nihče videl. Nihče! A zakaj je imela Ofelija eno oko zdravo, ki sicer vedno dremlje, pa kljub temu vse vidi! Da, da, vse je dobro videla. Siromak Peter pa si je mislil: »Spet dolarček za proslavo neodvisnosti.«

Zgodilo pa se je narobe? bili so to grenki dolarji za njegov pogreb.

Ko sta skrivna policista odšla, je prišel v bar Cliff. Takoj je imel sejo z Ofelijo. Peter je med tem brezbrizno igral na klavir nekaj valčkov in pri tem sanjal o svoji sreči, ko postane samostojen. Razgovor Cliffa z Ofelijo je bil zelo kratek. Medtem, ko je Peter sklenil, da za dober denar izda svojo skrivnost in pove za tisto družbo, kateri je malo prej nesel obvestilo, so mu skovali čisto drugačno usodo.

»Peter, sladki moj Peterček, pojdi v klet in prinesi mi tiste steklenice, ki so zakopane v prsti.«

»Tako, draga žena,« se je oglašil pokorno.

To »draga žena« je spadalo v službo. Pred gosti je moral Peter vedno reči »draga žena«. Kadar pa sta bila sama, mu je Ofelija čisto mirno dovoljevala, da ji je rekel »satan«, »vrag« ali »coprnica« ali jo obmetaval s podobnimi pokloni. Vse to je ostalo v družini, pred pivci pa, če so bili še tako pijani, je Ofelija hotela biti »draga žena«, četudi je to moral Peter izgovarjati s še tako kislim obrazom.

Cliff je že prej izginil skozi stranska vrata. Tudi on je šel v klet, le s to razliko, da ni tam iskal steklenic, zakopanih v zemlji, pač pa debelo gorjačo, ki je stala prislunjena v kotu.

Ko se je Peter v temi dotopal do mesta, kjer so bile zakopane steklenice, so se nenadoma zrušile nanj težki zaboji, za katerimi je stal Cliff.

Na sodni dan bo šele tudi znano, če je Peter videl Cliffa, ko ga je udaril prvokrat ali ne. Da bi ga bil videl pozneje, je bilo izključeno, kajti takoj se je onesvestil in ni mogel ničesar več videti.

V duši nesrečnega Petra se je oglašil uspeh valčka, ki ga je pravkar igral na klavir. Sveže mu je stopil v spomin tudi sklep, da postane samostojen. To dvojje ga je spremljalo do rajskih vrat, kajti to dvojje je bilo zadnje na tej hvaležni zemlji, česar se je spominjal.

Prepeljali so ga v bolnišnico. Nič več ni prišel k zavesti. Dnevno časopisje je drugi dan prineslo poročilo o nesreči. Ofelija se je oblekla v črno, Cliff je razsekal na drobne kosce okrvavljeno gorjačo in jo sežgal. Policijski vohuni so zaman čakali Petra na sestanek. Policijski predstojnik je besnel, narediti pa ni mogel ničesar... Nesreča je nesreča... Klavir v baru je za nekaj dni utihnil v čast svojega pokojnega mučitelja. Nihče ni Petru na grobu govoril, tudi venca mu ni nihče položil na grob.

Ofelija je žalovala ko vsaka vdova. Torej je bilo vse tako, kakor je bilo treba. Cliff se je bil spet izkazal kot izredno spreten dečko. Zivljenje je teklo svojo pot naprej in nič se ni nikjer spremenilo.

Radijski telegrafist na velikem letalu je že sprejemal zadnje vesti z newyorškega letališča o pristajanju. Točno so mu poročali, kje se mora letalo spustiti na zemljo...

Barham se je bil kar dobro nadremal. Nick pa je ves ta čas pridno zabaval lepo sopotnico. Potovanje z letalom je bilo zelo prijetno, posebno še, ko je imel tako prijetno družbo...

»Meni je že dosti tega norenja po zraku,« se je oglašil s svojega prostora Barham in si mel oči.

»Le še malo potrpi! Takoj bomo na cilju,« ga je tolažil Nick.

»Poglejte!... To je že Newyork!...« je ugotovila brž gospodična Aleen ter kazala s prstom skozi okno na zemljo.

Vsi potniki so začeli z velikim zanimanjem kukati skozi okenca.

Globoko pod njimi se je razprostiralo ogromno mesto. Čudovite zgradbe, vse blesteče se v steklu, so si prizadevale, da bi z vrhovi dosegle letalo... Pa so bile še vseeno premajhne... Na prostoru Manhattana je rasel gozd nebotičnikov. Po reki in zalivu so plavale ladje... Kip Svobode je ponosno stegoval velikansko roko, v kateri je držal plamenico... Letalo se je spuščalo vedno niže in niže...

Vse to čudo-mesto, okovano v železo, beton in steklo, se je malce nagnilo na stran... Newyork se je zagugal pod njimi. Barham je strahotno nakremžil obraz in se z rokama prijel za trebuh... Spet se mu je uprl želodec...